

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete' na advies Raad van State

Samenvatting

De Vlaamse Regering heeft op 19 juni 2026 het besluit voor de definitieve vaststelling van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete' principieel goedgekeurd.

De Raad van State heeft op 1 juli advies 79.628/1 verleend. Het advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen en het besluit wordt ongewijzigd voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring.

In uitvoering van de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) en de in dat kader opgemaakte gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor de regio Neteland wordt via een geïntegreerd planningsproces een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) opgemaakt voor het Mondingsgebied van de Grote Nete. Het plangebied is gelegen op het grondgebied van de gemeente Lier, Nijlen en Berlaar in de provincie Antwerpen. Het omvat de vallei van de Grote Nete tussen Berlaar en Lier.

Doelstellingen van het plan zijn:

- het vrijwaren van de ruimtelijk-functioneel samenhangende landbouwgebieden voor grondgebonden landbouw;
- het vrijwaren van het bouwvrije karakter en de natuurlijke waterbergingscapaciteit in de vallei van de Grote Nete;
- versterken van de landschappelijke en ecologische waarde van de vallei van de Grote Nete en het creëren van ruimte voor natuurontwikkeling in functie van de realisatie van natuur- en waterveiligheidsdoelen van het Geactualiseerd Sigmaplan;
- het versterken van de groenblauwe dooradering van het landschap langs de zijlopen van de Grote Nete met verweving van landbouw, natuur en bos, met mogelijkheden voor uitbreiding van de bestaande bosstructuur;
- het behoud en bescherming van landschapswaarden en onroerend erfgoed;
- het herbestemmen van overstromingsgevoelige woon(uitbreidings)gebieden die aangeduid zijn als signaalgebied, waaronder het woonuitbreidingsgebied Kerkenbroek met ruimte voor de ontwikkeling van zorg- en onderwijsinfrastructuur en het behoud van het onbebouwde karakter van overstromingsgevoelige delen;
- mogelijkheden creëren voor het behoud of de ontwikkeling van laagdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur in overeenstemming met de ruimtelijke draagkracht van het valleisysteem;
- vrijwaren van de mogelijkheden voor het behoud en de ontwikkeling van een aantal lijninfrastructuren die het plangebied doorkruisen (spoorwegen, fietssnelwegen, (drinkwater)leidingen...).

Het plan legt de daarvoor noodzakelijk bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften vast op perceelsniveau.

Het besluit van de Vlaamse Regering wordt bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving en Natuur

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 28 april 2006 nam de Vlaamse Regering een beslissing over het geactualiseerd Sigmaplan voor de onderdelen met betrekking tot Rupel, Zenne, Dijle en Nete's.

Op 21 december 2007 nam de Vlaamse Regering kennis van de ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor de buitengebiedregio Neteland en keurde een operationeel uitvoeringsprogramma goed voor de op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen. Het mondingsgebied van de Grote Nete maakt deel uit van actie 42 uit dat operationeel uitvoeringsprogramma.

Op 20 juli 2012 stelde de Vlaamse Regering de gouverneur van de provincie Antwerpen aan als procesbegeleider om de verschillende plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier op elkaar af te stemmen. Om de impact op de impact op landbouw in het gebied Varenheuvel-Arenbroek te beperken besliste de Vlaamse regering op 20 juli 2012 om alternatieve locaties te zoeken voor het realiseren van de (natuur)doelstellingen van het geactualiseerd Sigmaplan in de vallei van de Kleine Nete en Nete stroomafwaarts E313.

Op 4 april 2014 besliste de Vlaamse Regering op basis van dit alternatievenonderzoek om de natuurdoelstellingen voor Varenheuvel-Abroek binnen de cluster Nete- Kleine Nete van het geactualiseerde Sigmaplan gedeeltelijk te herlocaliseren naar de gebieden Hof Van Lachenen, vijvers bij Anderstadt en het mondingsgebied van de Grote Nete en daarvoor de noodzakelijke ruimtelijke gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op te maken.

Binnen het plangebied liggen twee signaalgebieden waarover de Vlaamse Regering op 24 januari 2014 en op 31 maart 2017 een uitspraak deed in het kader van het beleid inzake de niet-ontwikkelde overstromingsgevoelige gebieden:

- signaalgebied 'NET_25 Monding Grote Nete' te Nijlen (bouwvrije opgave)
- signaalgebied 'NET_27 Kerkenbroek' te Nijlen (bouwvrije opgave)

De Vlaamse Regering keurde op 7 mei 2021 een startnota goed voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete'.

Op basis van de elementen uit de startnota besliste het Team Externe Veiligheid op 8 juni 2022 dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport gemaakt moet worden (advies RVR-AV-1672).

Over de startnota werd een publieke consultatie georganiseerd van 25 mei 2021 tot 23 juli 2021. Op 17 juni 2021 werd een publiek participatiemoment georganiseerd. Volgende instanties brachten advies uit over de startnota: Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening-Onroerend Erfgoed (SARO), Strategische Adviesraad Milieu en Natuur (MINA), Agentschap Wonen Vlaanderen, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Onroerend Erfgoed, Toerisme Vlaanderen, Sport Vlaanderen, INFRABEL, NMBS, De Vlaamse Waterweg NV, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), provincie Antwerpen, gemeente Nijlen en stad Lier.

Na de publieke consultatie over de startnota heeft het planteam een scopingnota opgemaakt. De wijze waarop rekening gehouden werd met de resultaten van de publieke consultatie is weergegeven in

procesnota 2. De scopingnota en procesnota 2 werden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

Vervolgens werd een voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en bijhorende plan-MER opgesteld en voor advies voorgelegd aan een plenaire vergadering. De plenaire vergadering over het voorontwerp vond plaats op 28 juni 2023. Volgende instanties brachten schriftelijk of mondeling advies uit naar aanleiding van de plenaire over voorontwerp: stad Lier, gemeente Nijlen, Agentschap Onroerend Erfgoed, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, Departement Landbouw en Visserij, NMBS. Op 7 juli 2023 werd een laattijdig advies van OVAM ontvangen. Van de plenaire vergadering is een verslag opgemaakt. De aanpassingen die werden doorgevoerd naar aanleiding van de adviezen en vragen van de plenaire vergadering en de opmaak van het ontwerpplan zijn omschreven in procesnota 4.

Op basis van de elementen uit het voorontwerp bevestigde het Team Omgevingseffecten op 12 juni 2023 van het Departement Omgeving dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport gemaakt moet worden (advies RVR-AV-3118).

Naar aanleiding van de opmerkingen van het team Omgevingseffecten werden een aantal passages in de scopingnota geactualiseerd en gecorrigeerd.

Parallel aan de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan nam de Vlaamse Regering op 19 juli 2024 een beslissing over definitieve aanduiding van het gebied Kerkenbroek in Nijlen als watergevoelig openruimtegebieden.

De Vlaamse Regering stelde het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voorlopig vast op 4 juli 2025.

Het openbaar onderzoek over het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete' vond plaats van 16 september 2025 tot en met 14 november 2025.

Aan het Vlaams Expertisecentrum m.e.r van het Departement Omgeving werd advies gevraagd in zake de kwaliteitsbeoordeling van het plan-MER op 6 mei 2026. Het expertisecentrum heeft haar gunstige beoordeling (PLI0074) bezorgd op 18 juni 2026.

De termijn voor definitieve vaststelling vervalt 180 dagen na het einde van het openbaar onderzoek, dat is op 13 mei 2026. De Vlaamse Regering verlengde op 24 april 2026 deze termijn met 60 dagen, zijnde tot 12 juli 2026. Deze termijn wordt geschorst gedurende de volledige duur van de adviesvraag door de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

De Vlaamse Regering heeft het GRUP 'Mondingsgebied Grote Nete' op 19 juni 2026 principieel goedgekeurd en het advies van de Raad van State ingewonnen.

De Raad van State heeft op 1 juli 2026 advies 79628/1 verleend.

2. INHOUD

A. SITUERING PLAN

Het voorgenomen plan omvat het mondingsgebied van de Grote Nete tussen Lier en Berlaar op grondgebied van de gemeenten Lier, Nijlen en Berlaar in de provincie Antwerpen. Het plan wordt begrensd door de N13 en de kern van Kessel in het noorden en het Netekanaal in het noordwesten. Ten oosten vormt de Berlaarsesteenweg/Legrellestraat de grens en in het zuiden begrenzen de kern van Berlaar en de Liersesteenweg/Berlaarsesteenweg het plangebied.

B. TOELICHTING OVER DE PLANOPTIES

Op de inhoud van het plan, de relatie met het voorafgaandelijke planningsproces wordt ingegaan in de toelichtingsnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Doelstellingen van het plan zijn:

- het vrijwaren van de ruimtelijk-functioneel samenhangende landbouwgebieden voor grondgebonden landbouw;
- het vrijwaren van het bouwvrije karakter en de natuurlijke waterbergingscapaciteit in de vallei van de Grote Nete;
- versterken van de landschappelijke en ecologische waarde van de vallei van de Grote Nete en het creëren van ruimte voor natuurontwikkeling in functie van de realisatie van natuur- en waterveiligheidsdoelen van het Geactualiseerd Sigmaphan;
- het versterken van de groenblauwe dooradering van het landschap langs de zijlopen van de Grote Nete met verweving van landbouw, natuur en bos, met mogelijkheden voor uitbreiding van de bestaande bosstructuur;
- het behoud en bescherming van landschapswaarden en onroerend erfgoed;
- het herbestemmen van overstromingsgevoelige woon(uitbreidings)gebieden die aangeduid zijn als signaalgebied, waaronder het woonuitbreidingsgebied Kerkenbroek met ruimte voor de ontwikkeling van zorg- en onderwijsinfrastructuur en het behoud van het onbebouwde karakter van overstromingsgevoelige delen;
- mogelijkheden creëren voor het behoud of de ontwikkeling van laagdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur in overeenstemming met de ruimtelijke draagkracht van het valleisysteem;
- vrijwaren van de mogelijkheden voor het behoud en de ontwikkeling van een aantal lijninfrastructuren die het plangebied doorkruisen (spoorwegen, fietssnelwegen, (drinkwater)leidingen...).

Het plan geeft daarmee uitvoering aan:

- de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen m.b.t. de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur en de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Neteland daarvoor is uitgewerkt;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 over de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur in de regio Neteland en het operationeel uitvoeringsprogramma Neteland waarin de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de versterking van de natuurwaarden van de vallei van de Grote Nete en de verweving van landbouw en natuur in delen van de vallei voorzien is;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 20 juli 2012 om verder onderzoek te voeren naar de alternatieve mogelijkheden om de doelstellingen van het Geactualiseerd Sigmaphan voor het gebied Varenheuvel-Abroek te realiseren en de realisatie van ervan mogelijk te maken via de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 4 april 2014 over een gedeeltelijke herlokalisatie van de natuurdoelstellingen voor Varenheuvel-Abroek binnen de cluster Nete- Kleine Nete van het geactualiseerde Sigmaphan waarbij het mondingsgebied Grote Nete ingericht zal worden als roerdomphabitat;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 24 januari 2014 over het signaalgebied 'NET_25 Monding Grote Nete';
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 31 maart 2017 over het vervolgtraject voor het signaalgebied Kerkenbroek (SG_R3_NET_27) in Nijlen waarbij beslist is dat er een ruimtelijk uitvoeringsplan opgesteld moet worden om tot een nieuwe functionele invulling van het gebied te komen gelet op de middelgrote tot grote overstromingskans.

Het plan zal daarvoor de noodzakelijke bestemmingswijzigingen op perceelsniveau doorvoeren. De bestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan zullen de bestemmingen van de geldende plannen van aanleg (i.c. het gewestplan) vervangen.

C. VOORLOPIGE VASTSTELLING EN OPENBAAR ONDERZOEK

De Vlaamse Regering stelde het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voorlopig vast op 4 juli 2025. Het openbaar onderzoek over het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete' vond plaats van 16 september 2025 tot en met 14 november 2025.

De wijze waarop geantwoord wordt de bezwaren en adviezen die uitgebracht werden tijdens het openbaar onderzoek is aangegeven in het besluit.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek zijn volgende aanpassingen doorgevoerd aan het verordenend grafisch plan:

- Rond de landbouwbedrijfszetel Neerloop 5a en bijhorende landbouwbedrijfswoning Neerloop 3a in Lier wordt ca. 1,5 ha als 'agrarisches gebied' in plaats van als 'bouwvrij agrarisch gebied' aangeduid (Lier, Afdeling 2 Lier sectie C, percelen 77C, deel 78A, deel 78B, deel 69B, deel 79L) zodat er meer uitbreidingsruimte gelaten wordt rond dit bedrijf.
- Rond de landbouwbedrijfszetel Neerloop 9 in Lier wordt ca. 1 ha als 'agrarisches gebied' in plaats van als 'bouwvrij agrarisch gebied' aangeduid (Lier, Afdeling 2 Lier, sectie C percelen 115n, 115m, deel 115r, deel 115p) zodat de bestaande landbouwbedrijfsgebouwen opgenomen worden in het agrarisch gebied.
- Een gebied van ca. 7 ha langs de Grote Nete ten noorden van Netekant wordt opgenomen als 'bouwvrij agrarisch gebied' (Berlaar, Afdeling 1, Sectie A percelen 53B, 55D, 45F, 54, 59, 57, 46B, 58, 60A, 56C, 61, 62C, 63C, deel 63D, deel 69A, deel 69C, deel 72, deel 71A, deel 70A, deel 83A, deel 84B, deel 84A, deel 82A, 69/2F, 85A, 86, deel 88A) in plaats van als 'agrarisches gebied' met overdruk 'natuurverwevingsgebied' i.f.v. het behoud van de bestaande landbouw.

Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse Regering om de minister bevoegd voor Omgeving en Natuur te gelasten het Agentschap voor Natuur en Bos opdracht te geven om op grondgebied Berlaar 4,5 ha bos aan te planten stelt de gemeente Berlaar voor om deze bosuitbreiding te realiseren als onderdeel van een op te starten geïntegreerd inrichtingsproject voor het WORG Leemputten (definitief aangeduid bij besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024) dat – in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos en andere relevante partners van de gebiedscoalitie Grote Nete – opgenomen kan worden vanuit de projectcoördinatie van het erkend strategisch project 'Het Grote Net(e)werk', waarbij de (her)inrichting van het WORG Leemputten bekeken wordt vanuit de klimaatadaptieve uitdagingen van het gebied en waarbij er naast ruimte voor bosuitbreiding tegelijk ook ruimte voor waterberging, natuurontwikkeling en recreatief medegebruik is om tot een klimaatrobuuste en beleefbare open ruimte te komen.

D. PLANOLOGISCHE COMPENSATIE

Bij decreet van 17 mei 2024 werd in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) een artikel 2.2.6/1 ingevoegd dat een planologische compensatieplicht invoert. Dit houdt in dat de plannende overheid bij planinitiatieven voor bijkomend aanbod voor de bestemmingen wonen, bedrijvigheid, recreatie, gemeenschapsvoorzieningen, tegelijk slecht gelegen of overbodig juridisch aanbod neutraliseert voor zover aanwezig op het grondgebied van de plannende overheid. Deze compensatieplicht is van toepassing op alle ruimtelijke uitvoeringsplannen waarvoor de startnota wordt goedgekeurd na 20 juli 2024 en geldt dus niet voor het voorliggende plan.

Voor latere planprocessen waarvoor de compensatieplicht wel geldt kan worden gesteld dat op Vlaams niveau de vereiste compensaties worden opgenomen in de betrokken plannen.

E. ADVIES RAAD VAN STATE

De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft op 1 juli 2026 het advies 79.628/1 verleend.

De Raad stelt *"dat de op 23 juni 2026 ingediende aanvraag om advies over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan*

'Mondingsgebied Grote Nete', ingeschreven op de rol van de afdeling Wetgeving van de Raad van State onder het nummer 79.628/1, op 1 juli 2026 van de rol werd afgevoerd, overeenkomstig artikel 84, § 5, van de wetten 'op de Raad van State', gecoördineerd op 12 januari 1973.'

De Raad verwijst naar de mogelijkheid om binnen de beschikbare termijn geen advies uit te brengen, gekend als de "overlastprocedure". Het advies 79.629/1 geeft aldus geen aanleiding tot aanpassingen en het besluit wordt ongewijzigd voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring. In het besluit is wel een verwijzing naar het advies van de Raad opgenomen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid. Overeenkomstig artikel 43, §3, 3° en artikel 31, §2, 1° van het besluit van de Vlaamse regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op de overige lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het besluit houdende de definitieve goedkeuring zal bekend worden gemaakt in het Belgisch Staatsblad en op de website van het Departement Omgeving. Het besluit wordt betekend aan de betrokken gemeenten Lier, Nijlen en Berlaar.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist

1. haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van besluit houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete' en aan de volgende bijhorende bijlagen:
 - bijlage I, het verordenend grafisch plan;
 - bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan;
 - bijlage IIIa, de toelichtingsnota - tekst;
 - bijlage IIIb, de toelichtingsnota - kaarten;
 - bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing of een compensatie;
 - bijlage V, het plan-MER;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving, te gelasten met de uitvoering van het besluit.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS